

ВІДГУК

офіційного опонента доктора юридичних наук, професора Собакаря Андрія Олексійовича на дисертаційне дослідження Дроніка Дмитра Сергійовича на тему «Адміністративно-правові засади діяльності патрульної поліції в Україні», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» галузі знань 08 «Право» у разовій спеціалізованій вченій раді

Актуальність обраної теми

Проблема ефективності діяльності поліції взагалі, і діяльності патрульної поліції, зокрема, сьогодні, як ніколи, актуальна. Пов'язано це з цілою низкою проблемних моментів, що виникають у сфері діяльності Національної поліції України. По-перше, відсутність належного нормативно-правового врегулювання адміністративно-правового статусу патрульної поліції, а також швидкозмінність процесів реформування та оновлення законодавства у сфері поліцейської діяльності породжує чисельні неузгодженості з нормами раніше прийнятих нормативно-правових актів, а в деяких випадках і прогалини в законодавстві, що негативно позначається на правозастосовній діяльності зазначеного структурного підрозділу поліції; по-друге, впроваджуються нові методи роботи в діяльності підрозділів патрульної поліції, наприклад, у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, домашнього насильства, взаємодії поліції і суспільства, які не мають належного методично-практичного забезпечення у вигляді роз'яснень, узагальнень правозастосовної практики, що породжує проблеми пов'язані з їх реалізацією, по-третє, наявність потреби вдосконалення кадрового забезпечення діяльності патрульної поліції, що обумовлена необхідністю забезпечення її структурних підрозділів поліцейськими, що мають необхідний рівень кваліфікації для реалізації завдань поліцейської діяльності. І цей перелік не є вичерпним. У зв'язку з чим, зазначені аспекти обумовлюють необхідність проведення ґрунтовних наукових досліджень адміністративно-правових засад діяльності патрульної поліції,

метою яких повинно стати вироблення дієвих заходів як правового, так і організаційного характеру, спрямованих на підвищення ефективності діяльності патрульної поліції у сучасних умовах.

Виходячи з цього, тема рецензованого наукового дослідження Д.С. Дроніка є цілком актуальною і своєчасною з огляду на потреби адміністративно-правової науки та практики діяльності підрозділів патрульної поліції.

Про актуальність теми дисертації Д.С. Дроніка свідчить також її відповідність виконанню завдань Стратегії розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 р. № 1023-р., у якій наголошено на розвитку інституту патрульної поліції як першої ланки співпраці з населенням, а також відповідає пріоритетному напрямку «Удосконалення адміністративної діяльності суб'єктів владних повноважень» Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021–2025 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 26 березня 2021 року №12-21, пп. 1, 8, 17 Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 11 червня 2020 року №454.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, які сформульовані у дисертації

Сформульовані в дисертації наукові положення, висновки і рекомендації (с. 62-66, с. 115-119, 193-206) є достатньо обґрунтованими з точки зору логіки та методології наукового дослідження. Їх отриманню передувала значна робота з аналізу наукових джерел, в яких висвітлюються питання дослідження адміністративно-правових засад діяльності поліції, у тому числі патрульної поліції.

Використовуючи порівняльно-правовий, логіко-семантичний, формально-юридичний метод, методи аналізу та синтезу, класифікації та групування, метод моделювання, індуктивний та дедуктивний методи, а також соціологічні прийоми отримання інформації: аналіз документів, статистичні аналізи проведено теоретичне узагальнення наукових розробок і позицій провідних вчених, що дозволило здобувачеві сформулювати низку важливих наукових положень, висновків та рекомендацій.

Високий ступінь вірогідності та наукової обґрунтованості результатів виконаного дослідження забезпечено опрацюванням значного обсягу використаних джерел – 245 найменувань (с. 207-235).

Комплексність і системність дослідження зазначеної проблематики демонструє структура дисертації Д.С. Дроніка. Так, автор, розглядаючи у першому розділі теоретико-правові засади діяльності патрульної поліції, визначає стан дослідження діяльності патрульної поліції в сучасній науці, в результаті чого з'ясовано, що в адміністративно-правовій доктрині вченими переважно приділялося увага дослідженню діяльності патрульної поліції в контексті її адміністративно-юрисдикційної функції та функції забезпечення безпеки дорожнього руху, проте комплексних досліджень адміністративно-правових засад її діяльності не здійснювалося; досліджує поняття та зміст адміністративно-правових засад діяльності патрульної поліції в Україні, в результаті чого пропонує авторську дефініцію та авторське бачення щодо системи елементів, що їх визначають, а також схарактеризовує нормативно-правові засади діяльності патрульної поліції. Другий розділ присвячено дослідженню інституційних засад діяльності патрульної поліції, до яких автором віднесено адміністративно-правовий статус патрульної поліції, мету, завдання, принципи, функції та напрями її поліцейської діяльності. І вже у третьому розділі дисертантом здійснюється ґрунтовне дослідження організаційних засад діяльності патрульної поліції, проводиться виокремлення проблемних моментів правозастосовної практики та напрацювання заходів щодо їх вирішення. З огляду на це, рецензоване наукове дослідження є

логічним і таким, що відповідає меті та завданням, а його цілісність забезпечується належним структуруванням матеріалу.

Про обґрунтованість та достовірність основних результатів дисертаційної роботи свідчить також рівень їх практичного впровадження у наукову діяльність та навчальний процес (с. 22 дисертації).

Основні наукові положення і висновки рецензованої дисертаційної роботи висвітлено у 3 наукових статтях, опублікованих у виданнях, що визнані фаховими з юридичних дисциплін, а також у 4 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Кількість, обсяг та зміст друківаних праць відповідають вимогам МОН України щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» галузі знань 08 «Право» і надають авторові право публічного захисту дисертації.

Достовірність і наукова новизна одержаних результатів

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи, основними публікаціями дозволяє визнати, що достовірність її результатів не викликає сумніву. Наукова новизна одержаних результатів дисертаційної роботи визначається тим, що вона є одним із перших у вітчизняній науці адміністративного права комплексних досліджень адміністративно-правових засад діяльності патрульної поліції в Україні. В роботі теоретично обґрунтовуються та переконливо підтверджуються емпіричними даними висновки, рекомендації та положення, які відрізняються новизною та перспективністю. Значну частину результатів дослідження одержано вперше, окремі положення набули подальшого розвитку та удосконалення.

Погоджуючись у цілому з усіма, визначеними автором науковими положеннями, висновками та пропозиціями, вважаємо за необхідне акцентувати увагу на деяких з них.

Заслуговує на схвалення та підтримку запропоновані авторські визначення ряду понять, зокрема, «адміністративно-правові засади діяльності патрульної поліції» (с. 44), «адміністративно-правовий статус патрульної поліції» (с. 78-79), «мета діяльності патрульної поліції» (с. 83), «принципи діяльності патрульної поліції» (с. 94), «функції діяльності патрульної поліції» (с. 99), «кадрове забезпечення діяльності патрульної поліції» (с. 173).

Переконливою є позиція автора щодо доцільності прийняття спеціалізованого нормативно-правового акта, спрямованого на забезпечення визначення основних завдань і функцій патрульної поліції, правове врегулювання різних напрямів її оперативно-службової діяльності (наприклад, Інструкція з організації діяльності патрульної поліції), який би висвітлив організаційно-правові засади діяльності цього підрозділу (с. 61).

В ході дослідження інституційних засад діяльності патрульної поліції автор наводить авторське бачення щодо переліку завдань діяльності патрульної поліції (с. 89), які до сьогодні систематизовано не визначені в жодному нормативно-правовому акті. Цікавим виглядає запропонований авторський підхід щодо виокремлення функцій діяльності патрульної поліції, до яких автором віднесено такі: публічно-сервісну функцію, превентивну функцію, юрисдикційну функцію, функцію забезпечення безпеки дорожнього руху, дозвільну функцію (с. 99), а також напрямів їх діяльності (с. 105), через які розкриваються визначені автором функції.

Глибоко аналізуючи наукові напрацювання сучасних представників юридичної науки у підрозділі 3.2. Д.С. Дронік сформулював власну позицію щодо класифікації методів діяльності патрульної поліції, зокрема, уточнено види заходів адміністративного припинення в діяльності патрульної поліції (с. 167), які розподілено на: заходи адміністративного припинення загального призначення; заходи адміністративного припинення спеціального призначення; заходи адміністративного припинення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху; заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення. Значимими для розвитку адміністративно-

правової науки та правозастосовної практики є запропоновані автором шляхи вирішення проблемних моментів застосування заходів адміністративного примусу (с. 159, 161, 164, 166 тощо).

Окремо слід зупинитися на важливості для удосконалення адміністративно-правових засад діяльності патрульної поліції сформульованих автором пропозицій щодо внесення змін та доповнень до нормативно-правових актів України, зокрема до Закону України «Про Національну поліцію», Кодексу України про адміністративні правопорушення, Закону України «Про дорожній рух», Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» та низки підзаконних нормативно-правових актів, які безсумнівно мають право на існування.

Отже, сформульовані в роботі положення мають авторський характер та репрезентують індивідуальне бачення функціонування патрульної поліції в умовах сьогодення. На мій погляд, вони можуть слугувати плідним підґрунтям для подальших досліджень, присвячених тематиці поліцейської діяльності патрульної поліції.

Висновки і рекомендації дисертації характеризуються високим рівнем достовірності. Про це свідчать позитивні відгуки авторитетних вчених-адміністративістів; успішна апробація на кафедральних заходах, науково-практичних конференціях.

Загалом, викладене свідчить про такі позитивні риси рецензованої дисертаційної роботи, як актуальність, наукова новизна, практична значущість, методологічна обґрунтованість та доступність для сприйняття. Робота Д.С. Дроніка є завершеною працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне наукове завдання, яке полягає в комплексному дослідженні адміністративно-правових засад діяльності патрульної поліції в Україні, що є важливим як для науки, так і практичної діяльності.

Дисертація виконана українською мовою. Матеріал викладається чітко,

послідовно, юридично грамотно, з використанням наукового стилю. Дослідження повною мірою відповідає спеціальності 081 «Право».

Дисертацію оформлено відповідно до вимог, встановлених чинним законодавством.

В ході вивчення матеріалів дисертаційного дослідження Д.С. Дроніка не виявлено фактів порушення академічної доброчесності. Дисертант коректний у здійсненні наукової полеміки, у рецензованій роботі наведені посилання на джерела інформації – ідеї, твердження, відомості, розробки, які згадані у тексті дисертаційного дослідження.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Поряд із зазначеними позитивними моментами у рецензованому дослідженні, як і в будь-якій по-справжньому творчій праці, в роботі Д.С. Дроніка містяться деякі дискусійні положення та положення, які потребують уточнення, а отже загальна позитивна оцінка дисертації не виключає певних зауважень і побажань, які носять рекомендаційний характер і можуть бути використані автором у подальших наукових дослідженнях.

1. Підтримуючи обґрунтування доцільності прийняття спеціалізованого відомчого нормативно-правового акта, який би визначив організаційно-правові засади діяльності патрульної поліції, вважаємо за доцільним було б авторові запропонувати проект названого нормативно-правового акту, а не обмежуватися лише наведенням його структури.

2. В підрозділі 2.1. автором наголошується на тому, що адміністративно-правовий статус патрульної поліції є спеціальним статусом, проте ним не наводиться, в чому саме полягає його специфіка?

3. Досліджуючи інструменти діяльності патрульної поліції, дисертантом класично розглянуто їх з позиції розподілу на правові та неправові. В свою чергу в останні роки активно обговорюється питання визнання електронного урядування, як специфічної форми публічного адміністрування. З огляду на це,

потребує додаткового обґрунтування позиція автора щодо притаманності такого інструменту діяльності патрульної поліції чи його заперечення.

4. На с. 161 дисертації автором пропонується внесення змін до Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженої наказом МВС України від 06 листопада 2015 року № 1376, зокрема, доповнення її розділом «Оформлення матеріалів про тимчасове вилучення тварини», у якому має бути конкретизовано положення Порядку тимчасового вилучення тварини, визначеного Кабінетом Міністрів України, вважаємо за доцільне конкретизувати, які саме положення повинні знайти своє закріплення у пропонованому розділі.

5. Позитивно оцінюючи пропозицію Дроніка Д.С. про запровадження в діяльності закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, спеціалізованої освітньо-професійної програми Правоохоронна діяльність (поліцейські) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» спеціалізація: патрульна поліція, вважаємо, що в тексті дисертаційного дослідження більшої уваги доцільно було б приділити обґрунтуванню цієї пропозиції.

Висловлені зауваження і побажання не применшують загальної високої оцінки рівня виконання дисертаційної роботи, її теоретичної цінності та практичної значущості, а перелічені дискусійні положення складають підґрунтя для подальших досліджень та продовження роботи щодо удосконалення наукової думки, підтверджують творчий характер праці, яка добре підготовлена і належним чином оформлена.

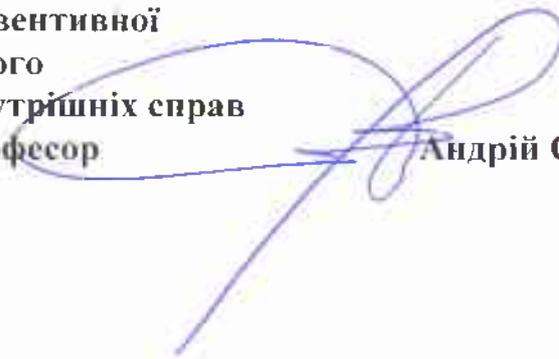
ВИСНОВОК

Дисертація Дроніка Дмитра Сергійовича на тему «Адміністративно-правові засади діяльності патрульної поліції в Україні», подана на здобуття ступеня доктора філософії є самостійною завершеною науково-дослідною працею, в якій отримані нові, науково обґрунтовані результати, що вирішують

важливе для науки адміністративного права та практики діяльності патрульної поліції завдання.

Дисертація відповідає спеціальності 081 «Право», вимогам, що пред'являються до такого різновиду наукових робіт у Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, вимогам оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (із змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 31 травня 2019 року №759), а її автор – Дронік Дмитро Сергійович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент -
завідувач кафедри адміністративного
права, процесу та адміністративної
діяльності факультету підготовки
фахівців для підрозділів превентивної
діяльності Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор

Андрій СОБАКАРЬ

